

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра публічного управління, менеджменту та маркетингу

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Директор ІНІЕУ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Ступінь вищої освіти

МАГІСТР

Інститут	Галузь знань	Спеціальність	Спеціалізація
ІНІЕУ	28 Управління та адміністрування	281 Публічне управління та адміністрування	

Робоча програма навчальної дисципліни
МЕТОДОЛОГІЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Розробники: Овчаренко Є.І., д.е.н., проф., завідувач кафедри

Надьон Г.О., д.е.н., проф., професор кафедри

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ПУММ
 Протокол № 2 від "8" 10 2019 р.

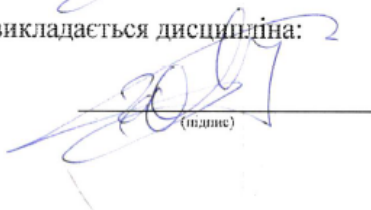
Завідувач кафедри:

(підпис)

(Овчаренко Є.І.)
 (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри інституту для якого викладається дисципліна:

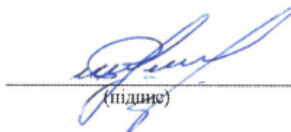
(підпис)

(Овчаренко Є.І.)
 (прізвище та ініціали)

"8" жовтня 2019 року

Схвалено методичною радою ННІЕУ
 Протокол № 2 від "15" жовтня 2019 року

Голова методичної ради

(підпис)

(Клюс Ю.І.)
 (прізвище та ініціали)

© Овчаренко Є.І.,
 Надьон Г.О.,
 2019 р.

Опис навчальної дисципліни

1.1 Профіль дисципліни:

Мета викладання дисципліни полягає у оволодінні знаннями та вміннями щодо застосування закономірностей наукового пізнання, принципів і методів наукового пошуку для визначення структури дослідницької роботи, характеру її здійснення, для розробки необхідного інструментарію і форм подання результатів наукового дослідження.

Метою лекційних занять за дисципліною є розкриття загальних та специфічних особливостей даної дисципліни, її структури, окремих методів наукового пізнання; конкретизація зв'язку фундаментальних об'єктів з конкретною навчальною дисципліною, демонстрація системних відносин, надання цілісної уяви про предмет; деталізація і поелементне вивчення й засвоєння відповідних дисципліни понять, теорій; формування у студентів системи знань на основі усвідомлення загальних закономірностей, загальних принципів, поступового переходу від окремих до більш широких узагальнень; диференціювання знань, що дозволяє із великої кількості одержаних знань виділяти тільки ті, на які падає основне змістовне і логічне навантаження та які є опорою для встановлення зв'язків між основними поняттями теми, курсу, предмету.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Предметом дисципліни є надання студентам знання з питань класифікації наук, науково-технічного потенціалу, організації науково-дослідної діяльності в Україні, організаційних баз наукових досліджень, основних наукових методологій та методів, спеціальних методів наукових досліджень.

Завдання дисципліни – формування сутнісних уявлень про науку публічного управління як міждисциплінарну науку; опанування концептуально методологією наукового пізнання; з'ясування змісту та функціонального призначення загальнонаукових та конкретно-специфічних методів, принципів дослідження різноманітних явищ і процесів; набуття досвіду логічного викладу та правильного оформлення результатів економічних досліджень і магістерських робіт для прилюдного захисту.

Знання і навички, отримані на теоретичному та практичному рівні при вивченні дисципліни будуть розвинуті на теоретичному та практичному рівні при проходженні усіх дисциплін навчального плану другого (магістерського) рівня за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Знання і навички, отримані при вивченні дисципліни, будуть використовуватись публічними службовцями у дослідницькій та професійній діяльності за рахунок:

оволодінням методологічним інструментарієм кількісного та якісного опрацювання даних наукових досліджень; набуття універсальних навичок розробляти та вирішувати теоретичні та прикладні дослідницькі завдання;

уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; уміння опрацьовувати наукометричні бази даних з метою використання власного наукового дослідження та вміння використовувати Інтернет-технології для організації та забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої думки;

уміння використовувати проектний підхід управління, формулювати мету, завдання, планувати процес і складати календарний план наукової роботи за допомогою використання методів управління проектом у часі; здатності формулювати та ініціювати нові ідеї, визначити мету, завдання, необхідні ресурси, підбирати методологічний інструментарій.

1.2 Компетентності і результати навчання

За результатами опанування навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають професійні компетентності, перелік яких наведено в табл. 1.1 в стовпці "Компетентності". Щоб набути кожну з перерахованих компетентностей, здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати знання, уміння, комунікативні здібності, а також здатність самостійно і відповідально здійснювати дії в контексті професії. Ці складові відповідають дескрипторам з Національної рамки кваліфікацій і надаються для кожної компетентності в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Відповідність компетентностей/результатів навчання дескрипторам Національної рамки кваліфікацій

Компетентності/ результати навчання	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<p>1. Критично аналізувати інформацію, наведену у сучасній світовій науковій та науково-популярній літературі, інформаційних базах даних тощо, та використовувати її у професійній діяльності.</p> <p>2. Виконувати наукові дослідження та здійснювати професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів.</p> <p>3. Розробляти та/або представляти навчальні та науково-популярні лекції для здобувачів вищої освіти, професіоналів у галузі публічного управління та широких верств населення з метою популяризації професії державного службовця.</p>	<p>– Здатність до демонстрації систематичних знань сучасних методів проведення досліджень в галузі публічного управління, процесів та форм публічного управління;</p> <p>– Здатність до демонстрації поглиблених знань у вибраній області наукових досліджень;</p> <p>– Здатність до демонстрації розуміння впливу рішень у суспільному, політичному і соціальному контексті;</p> <p>– Здатність застосовувати системний підхід, інтегруючи знання з інших дисциплін та враховуючи природничі аспекти під час розв'язання теоретичних та прикладних задач обраної області наукових досліджень</p>	<p>– Здійснювати пошук, аналізувати і критично оцінювати інформацію з різних джерел;</p> <p>– Застосовувати знання і розуміння для розв'язування задач синтезу та аналізу елементів та систем, характерних обраній області наукових досліджень;</p> <p>– Досліджувати і моделювати явища та процеси в складних динамічних системах;</p> <p>– Поеднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію розв'язання науково-прикладних задач з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних та державних інтересів;</p> <p>– Аргументувати вибір методів розв'язування науково-прикладної задачі, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення</p>	<p>– Уміння ефективно спілкуватись на професійному та соціальному рівнях;</p> <p>– Уміння представляти й обговорювати отримані результати та здійснювати трансфер набутих знань</p>	<p>– Здатність адаптуватись до нових умов, самостійно приймати рішення та ініціювати оригінальні дослідницько-інноваційні комплексні проекти;</p> <p>– Здатність усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань;</p> <p>– Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики;</p> <p>– Самостійно виконувати експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички</p>

Перераховані компетентності є складовими інтегрованої професійної компетентності:

"здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики, характеризується невизначеністю умов і вимог",

що зв'язана з дисципліною "Методологія системного підходу та наукових досліджень" в освітній програмі за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Продемонстровані здобувачами вищої освіти знання, уміння, комунікативні здібності, самостійність і відповідальність в прийнятті рішень складаються в інтегрований програмний результат навчання:

"бути здатним формувати власне наукове дослідження як складову загальноуправлінського, системного та холістичного мислення",

що зв'язаний з дисципліною "Методологія системного підходу та наукових досліджень" в освітній програмі за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

1.3 Навчальна робота за дисципліною

Тип дисципліни: **обов'язкова.**

Форми та методи навчання: **лекції, практичні заняття, контрольна робота, самостійна робота**

Семестри: **1 та 2.**

Обсяг дисципліни: загальна кількість годин - 120; кількість кредитів ECTS – 4.0.

Денна форма навчання:

– 1 семестр: лекції – 7 год., практичні – 7 год., самостійна робота студентів – 31 год.; кількість кредитів ECTS – 1.5, вид контролю – залік.

– 2 семестр: лекції – 14 год., практичні – 7 год., самостійна робота студентів – 54 год.; кількість кредитів ECTS – 2.5, вид контролю – залік.

Заочна форма навчання:

– 1 семестр: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота студентів – 41 год.; кількість кредитів ECTS – 1.5, вид контролю – залік.

– 2 семестр: лекції – 4 год., практичні – 2 год., самостійна робота студентів – 69 год.; кількість кредитів ECTS – 2.5, вид контролю – залік.

Мова навчання: **українська.**

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу, які безпосередньо проводять заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: management@snu.edu.ua, evvoukr@gmail.com.

2 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

2.1 Тематичний план 1 семестру:

Тема 1. Наука як духовно-практичний феномен сучасності

Об'єкт та предмет курсу. Мета, завдання і структура курсу. Предмет і сутність науки та її головна функція. Класифікація наук, структурні елементи науки, їх характеристика. Етапи становлення і розвитку науки. Сутність наукового пізнання, знання та наукового дослідження.

Функції знання. Науково-технічний потенціал України. Організаційна структура науки. Пріоритетні напрями розвитку науки. Організація науково-дослідницької діяльності в Україні. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів та їх занятість.

Поняття "наука" має декілька значень, а саме:

соціально-визнана діяльність із продукування істинних знань;

система перевірених знань про закономірності зовнішнього світу;

потужний засіб домінування людини над природою та соціальною стихією;

соціальний інститут – сукупність закладів, об'єднаних для виконання спільної мети.

евристика - наука про творчий процес пізнання. Проблема поєднання різних компонентів творчого процесу пізнання (Дж. Лок – "tabula rasa"; І. Кант – "синтетична здатність судження" та інтуїція) - основні способи здобуття нового знання в сучасній науці.

Критерії науковості знання: об'єктивність, предметність, доказовість, системність, концептуальність тощо.

До основних функцій науки належать: пізнавальна, акумулююча, аксіологічна, комунікативна, продуктивно-виробнича, нормотворча та освітньо-виховна.

Тема 2. Становлення й розвиток наукової методології

Місце теорії у наукових дослідженнях. Гносеологічний, логічний і методологічний підходи. Методологія. Наукова ідея. Гіпотеза. Закон. Закономірності. Принципи. Аксиома. Теорема. Категорія. Методологія і методи наукового пізнання. Принцип всезагального взаємозв'язку. Принцип єдності якості та кількості. Принцип відображення.

Діалектичний та герменевтичний підходи в наукових дослідженнях.

Відмінності загальної та часткової методології. Сутність трьох основних груп законів наукового пізнання – окремих, особливих, загальних.

Первісний стан донаукового пізнання характеризується як: невідокремленість пізнавальних і практичних (господарських) граней діяльності; спорадичність пошуку знання; переплетеність знання із віруваннями; цілісне (синкретичне) бачення світу без врахування окремих його сфер; домінування безпосереднього спостереження як основного способу поповнення знання.

Поняття "методологія наукових досліджень" - загальна теорія конкретного процесу пізнання, пошуку більш глибокого пояснення специфіки об'єкту пізнання, яка впливає на процес дослідження і визначає його основні характеристики.

Методологію в широкому значенні - сукупність загальних установок і принципів, що регулюють наукову діяльність як таку, в її відносній відокремленості від практичної та духовно-практичної діяльності.

У більш вузькому значенні термін "методологія наукового дослідження" стосується норм, правил і методів, що регулюють окремі дії пізнавальної діяльності, спрямовані на досягнення істинного знання.

Сучасні методологічні концепції поділяються на природничо-наукові, соціально та гуманітарні. Вони виконують такі функції: пояснюючу, логіко-систематизуючу, прогностичну, прагматичну та креативну.

Тема 3. Теоретико-методологічні основи розвитку наукового дослідження

До структури методології наукового пізнання входять: концепція, парадигма, підхід, принципи, методика, алгоритм, метод. У процесі історичного розвитку кожної науки сформувався складний арсенал, що забезпечує розкриття специфіки предмету свого дослідження. Для розкриття такого арсеналу науки державного управління необхідно акцентувати увагу на таких загально-визнаних моментах як: наявність двох рівнів пізнання (емпіричного та теоретичного), від-

повідних їм методів емпіричного та теоретичного рівнів дослідження, а також форм розвитку знання – факти, проблема, гіпотеза, теорія.

Емпіричний та теоретичний рівні науковому пізнанні відрізняються глибиною, повнотою, всебічністю осягнення об'єкта, цілями, методами досягнення та способами вираження знань; ступенем значимості в них чуттєвого та раціонального моментів.

Основні методи емпіричного рівня - це спостереження, опис, вимірювання, експеримент, індуктивне узагальнення. Теоретичний рівень використовує аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний методи, ідеалізацію, абстрагування, моделювання, екстраполяцію, дедукцію, єдність логічного та історичного тощо.

Результатами емпіричного рівня є наукові факти, певна сумарність знання, сукупність емпіричних даних, закономірні взаємозв'язки між окремими явищами. На теоретичному рівні знання фіксуються в формі сутнісних законів, теорій, теоретичних систем та системних законів.

2.2 Тематичний план 2 семестру:

Тема 4. Особливості наукової реконструкції державно-управлінського процесу

Наукове відтворення державно-управлінського процесу може стверджуватися у різних підходах, за допомогою фіксації окремих принципів. за допомогою фіксації окремих принципів, властивостей, проявів, функцій тощо. Обов'язковими гранями такого врахування має бути проведено сутнісного зрізу державного управління як процесу творення нової соціальної дійсності через виконання поставлених завдань, прийнятих стратегічних рішень. Такий цілепокладаючий момент державного управління з необхідністю доповнюється розумінням його інтерактивної природи, тобто відтворенням того незаперечного факту, що координати соціальних змін задаються не самими суб'єктами (політичного) управління, а визначаються у постійному діалозі із громадськістю.

Розгляд методології дослідження державного управління вимагає фіксації її відмінності від методології реального процесу реалізації державного управління. Методологія дослідження є похідною від другої, адже дослідження відтворює свій об'єкт, прагне розкрити його суттєві ознаки тощо. Реальний процес творення державної політики слід брати у всій повноті його проявів як вирішення конкретних проблем розвитку суспільства. Це особливо важливо у сучасних умовах становлення української державності, коли стан методології державного управління не може задовольнити потреби практики державного управління та потреби державного управління як галузі знання.

Для дослідження цієї практики державного управління використовується цілий спектр різноманітних наук. Це математика і інформатика, теорія систем і синергетика, економіка і соціологія, юриспруденція і політологія, менеджмент і психологія. Кожна із вказаних наук акцентує увагу на відповідній грані державного управління, розкриває її, але, досить часто претендує на повноту відтворення цілісності об'єкта. Зрозуміло, що досягнути цього неможливо, як неможливо скласти уявлення про ціле на основі обмеженого сприйняття лише окремих його частин (опис слона через дотик до його окремих частин тіла). Тому використання окремих конкретних наук, їх методології для дослідження складного процесу державного управління має свою межу. А практика сучасного розвитку науки демонструє виникнення нових її відгалужень за рахунок неповторної специфіки окремих сфер людської діяльності.

Таким чином, наука розвивається не стільки за рахунок власних внутрішніх ресурсів, скільки коштом досліджуваного об'єкта, його онтологічних визначень і здобутків культури практичної діяльності з ним. Це значною мірою стосується теорії державного управління, що акумулює весь масштабний досвід перетворення соціально-практичної сфери.

Тема 5. Застосування загальнонаукових методологій до пізнання проблем публічного управління

Багатоманітність методологій проявляється в наявності різних їх класифікацій. Так, методології можна класифікувати на основі предметного поля їх застосування - природничо-наукові, соціальні або соціологічні та гуманітарні. На основі масштабу використання – загальнонаукові та конкретно наукові. До природничо-наукових методологій відносяться позитивізм і прагма-

тизм, продуктивне значення яких можна звести до встановлення істинності наукових тверджень шляхом їх емпіричної перевірки (позитивізм) та підпорядкування всієї практичної діяльності досягненню успіху або запланованого результату (прагматизм). До соціально орієнтованих методологій необхідно віднести: марксизм, структуралізм, інституціоналізм, герменевтику, методологію комунікативної раціональності та деякі інші. Гуманітарні методології включають феноменологію, біхевіоризм, психоаналіз, людино центризм тощо. Методологія кожної окремої науки формує свої особливі настанови, тобто сукупність принципів, норм, методів та засобів пізнання. До загальнонаукових методологій можна віднести наступні: діяльнісний підхід, парадигма, детермінізм, системний аналіз і культурологічний підхід. У цілому їх необхідно відрізнити від загальнонаукових методів, зокрема єдність історичного та логічного, сходження від абстрактного до конкретного, узагальнення, моделювання тощо. На відміну від останніх загальнонаукові методології включають не один спосіб взаємодії з об'єктом, а декілька, що у своїй сукупності дозволяють розкрити сутнісні характеристики предмета дослідження.

Тема 6. Основні характеристики наукового дослідження проблематики публічного управління

Сутність та основні етапи організації досліджень. Визначення проблеми та її конкретизація. Попередня розробка теоретичних положень. Розробка гіпотез. Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження. Визначення мети і завдань наукового дослідження. Конкретизація проблеми дослідження. Визначення методики та методів дослідження.

Застосування системного підходу в наукових дослідженнях. Правила оформлення результатів наукових досліджень.

Науково-дослідна робота магістрів спрямована на розвиток нахилів до пошуково-дослідницької діяльності, до творчого розв'язання проблем, формування умінь і навичок застосування дослідницьких методів у практичній роботі. Такі здібності формуються в процесі виконання різних видів завдань та активній самостійній роботі. До основних видів навчально-наукової роботи у вищій школі відносяться такі як анотація, тези, есе, реферат, курсова та магістерська робота. Видами наукових робіт є доповідь, стаття та монографія. Підготовка наукових робіт розпочинається з розуміння того, що творче завдання, крім графіків, рисунків і схем, переважно має вигляд тексту. Науковий текст є максимально стандартизованим, із багатим понятійно-категорійним і лексичним змістом і призначений для сприйняття фахівцями.

Основна функція наукового тексту - повідомити про готові й апробовані практикою підходи до проблеми та знання у цій галузі, на основі вже відомих знань продемонструвати процес переходу до нових знань, нових підходів до вирішення проблеми. Крім висловлень, які стверджують чи заперечують певні положення, або вказують на відношення між предметами та їх властивостями, в науковому тексті можуть бути питання, пропозиції, інші компоненти розвиваючого знання. Мова наукових текстів відрізняється інформаційною насиченістю, строгістю й обґрунтованістю думок, чіткістю й точністю викладу.

Магістерська робота – це випускна, кваліфікаційна, навчально-наукова робота, яка завершує підготовку фахівця. Вона має бути самостійно виконаною й підсумовувати результати дослідження визначеної теми у логічно послідовній формі. Магістерська робота з державного управління повинна стосуватися теоретичних аспектів вирішення прикладних завдань цієї сфери, поглиблення розуміння теорії й практики управління соціальними процесами. Її обов'язковими характеристиками мають бути актуальність, конкретність, практичність, соціальна та управлінська значимість, використання нормативно-правових документів тощо.

3 ЗМІСТ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

3.1 Зміст аудиторних занять 1 семестру денної форми навчання

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
1	Лекція 1. Тема "Наука як духовно-практичний феномен сучасності"	2	Презентація POWERPOINT	
1	Практичне заняття 1. 1. Співвідношення понять "діяльність" і "наука" 2. Цінність науки для суспільства. 3. Особливість пізнання як творчого процесу. 4. Значення науки для практики публічного управління. 5. Відмінність наукового знання від інших форм пізнання. 6. Можливості наукового пізнання в практиці державного управління. 7. Істина та правда: проблема співвідношення в політиці та управлінні. 8. Особливості критеріїв науковості державно-управлінського знання.	2	Роздатковий матеріал	1,2,3,6,15, 16,29
3	Лекція 2. Тема "Становлення й розвиток наукової методології"	2	Презентація POWERPOINT	
3	Практичне заняття 2. 1. Особливість доннаукового знання. Знання та вірування. 2. Співвідношення понять "наука" і "методологія". 3. Основні історичні методологічні концепції (натурфілософія, софістика, догматизм, релятивізм, скептицизм, схоластика, раціоналізм, емпіризм, діалектика, позитивізм). 4. Відмінність посткласичної методології. 5. Особливості філософської методології. 6. Сутність переходу від міфу до логосу. 7. Оптимізуючий вплив методології на науку. 8. Значення однієї з класичних методологій для розуміння держави та державного управління (ідеалізм, макіавеллізм тощо). 9. Вплив посткласичної методології на формування демократичного врядування та громадянського суспільства. 10. Наукове (істинне) та партикулярне мислення. Об'єктивізм та суб'єктивізм.	2	Роздатковий матеріал	5,7,8,9,15, 16,18,30
5	Лекція 3. Тема "Теоретико-методологічні основи розвитку наукового дослідження"	3	Презентація POWERPOINT	
5	Практичне заняття 3. 1. Основні категорії дослідження: суб'єкт, мета, об'єкт, предмет, метод та знання. 2. Єдність емпіричного та теоретичного рівнів	3	Роздатковий матеріал	10,11,12,13, 15,16,23,26

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
	<p>пізнання.</p> <p>3. Методи емпіричного та теоретичного рівнів</p> <p>4. Основні форми розвитку наукового знання.</p> <p>5. Міждисциплінарний та прикладний характер державно-управлінського знання.</p> <p>6. Відмінність наукового дослідження та навчання.</p> <p>7. Взаємозв'язок предмету та методу дослідження.</p> <p>8. Форми емпіричного та теоретичного знання з державного управління.</p> <p>9. Практичне значення державно-управлінського знання.</p> <p>10. Форми кристалізації знання з державного управління.</p>			
	Підсумковий контроль знань	залік		

3.2 Зміст аудиторних занять 2 семестру денної форми навчання

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
1,3	Лекція 4. Тема "Особливості наукової реконструкції державно-управлінського процесу"	4	Презентація POWERPOINT	
3	<p>Практичне заняття 4.</p> <p>1. Пізнавально-аналітична функція державного управління.</p> <p>2. Соціально-управлінська система як предмет дослідження.</p> <p>3. Державне управління як діяльність та єдність об'єктивних і суб'єктивних характеристик</p> <p>4. Методологічний потенціал науки державного управління .</p> <p>5. Можливості використання методологій інших наук.</p> <p>6. Концепції, стратегії, програми, проекти як основні результативні форми пізнання державно-управлінського процесу.</p> <p>7. Спільне й відмінне методології пізнання та методології практики державного управління.</p> <p>8. Державне управління як відкрита система.</p> <p>9. Особливості державно-управлінського знання.</p> <p>10. Єдність методології та теорії державного управління.</p> <p>11. Специфіка пізнання гуманітарної складової державного управління.</p>	2	Роздатковий матеріал	11,12,14,15, 16,18,31,33

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
5,7,9	Лекція 5. Тема "Застосування загальнонаукових методологій до пізнання проблем публічного управління"	6	Презентація POWERPOINT	
7,9	Практичне заняття 5. 1. Основні типи класифікації методології. 2. Системна природа методології державного управління. 3. Визначеність методології предметом дослідження. 4. Специфіка загальнонаукової методології та можливості її поширення на дослідження практики державного управління. 5. Можливості використання методологій конкретних наук. 6. Основні загальнонаукові методології та їх застосування до державного управління. 7. Загальнонаукові методи (єдність історичного та логічного, сходження від абстрактного до конкретного, узагальнення, моделювання тощо) в дослідженні соціально-управлінських процесів. 8. Комплекс методів необхідних для дослідження конкретної проблеми державного управління. 9. Основні вимоги до вибору методів дослідження. 10. Особливості дослідження проблем державного управління.	3	Роздатковий матеріал	2,5,12,15, 16,18,19,23
11,13	Лекція 6. Тема "Основні характеристики наукового дослідження проблематики публічного управління"	4	Презентація POWERPOINT	
13	Практичне заняття 6. 1. Основні види наукових робіт. 2. Специфіка написання магістерської роботи з публічного управління. 3. Етапи проведення наукового дослідження та написання тексту магістерської роботи. 4. Особливості реферування як первинної ланки наукового дослідження. 5. Формування вміння написання тексту наукової роботи. 6. Характерні риси наукового дослідження. 7. Шляхи забезпечення аргументованості наукового тексту. 8. Особистий стиль написання наукового тексту та його формування. 9. Типові помилки вибору та розкриття теми магістерської роботи та методи їх запобігання.	2	Роздатковий матеріал	10,14,15,18, 21,22,25,35
	Підсумковий контроль знань		залік	

4 ЗМІСТ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

4.1 Зміст аудиторних занять 2 семестру заочної форми навчання

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
1	Лекція 1. Тема "Наука як духовно-практичний феномен сучасності"	1	Презентація POWERPOINT	
1	Практичне заняття 1. 1. Співвідношення понять "діяльність" і "наука" 2. Цінність науки для суспільства. 3. Особливість пізнання як творчого процесу. 4. Значення науки для практики публічного управління. 5. Відмінність наукового знання від інших форм пізнання. 6. Можливості наукового пізнання в практиці державного управління. 7. Істина та правда: проблема співвідношення в політиці та управлінні. 8. Особливості критеріїв науковості державно-управлінського знання.	1	Роздатковий матеріал	1,2,3,6,15, 16,29
1	Лекція 3. Тема "Теоретико-методологічні основи розвитку наукового дослідження"	1	Презентація POWERPOINT	
1	Практичне заняття 3. 1. Основні категорії дослідження: суб'єкт, мета, об'єкт, предмет, метод та знання. 2. Єдність емпіричного та теоретичного рівнів пізнання. 3. Методи емпіричного та теоретичного рівнів 4. Основні форми розвитку наукового знання. 5. Міждисциплінарний та прикладний характер державно-управлінського знання. 6. Відмінність наукового дослідження та навчання. 7. Взаємозв'язок предмету та методу дослідження. 8. Форми емпіричного та теоретичного знання з державного управління. 9. Практичне значення державно-управлінського знання. 10. Форми кристалізації знання з державного управління.	1	Роздатковий матеріал	10,11,12,13, 15,16,23,26
	Підсумковий контроль знань		залік	

4.2 Зміст аудиторних занять 2 семестру заочної форми навчання

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
1	Лекція 4. Тема "Особливості наукової реконструкції державно-управлінського процесу"	2	Презентація POWERPOINT	
1	Практичне заняття 4. 1. Пізнавально-аналітична функція державного управління. 2. Соціально-управлінська система як предмет дослідження. 3. Державне управління як діяльність та єдність об'єктивних і суб'єктивних характеристик 4. Методологічний потенціал науки державного управління. 5. Можливості використання методологій інших наук. 6. Концепції, стратегії, програми, проекти як основні результативні форми пізнання державно-управлінського процесу. 7. Спільне й відмінне методології пізнання та методології практики державного управління. 8. Державне управління як відкрита система. 9. Особливості державно-управлінського знання. 10. Єдність методології та теорії державного управління. 11. Специфіка пізнання гуманітарної складової державного управління.	1	Роздатковий матеріал	11,12,14,15,16,18,31,33
1	Лекція 6. Тема "Основні характеристики наукового дослідження проблематики публічного управління"	2	Презентація POWERPOINT	
1	Практичне заняття 6. 1. Основні види наукових робіт. 2. Специфіка написання магістерської роботи з публічного управління. 3. Етапи проведення наукового дослідження та написання тексту магістерської роботи. 4. Особливості реферування як первинної ланки наукового дослідження. 5. Формування вміння написання тексту наукової роботи. 6. Характерні риси наукового дослідження. 7. Шляхи забезпечення аргументованості наукового тексту. 8. Особистий стиль написання наукового тексту та його формування. 9. Типові помилки вибору та розкриття теми магістерської роботи та методи їх запобігання.	1	Роздатковий матеріал	10,14,15,18,21,22,25,35
	Підсумковий контроль знань		залік	

5 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь го	у тому числі				
		лк	пз	лб	інд	с.р.		лк	пз	лб	інд	с.р.
1-й семестр												
Тема 1. Наука як духовно-практичний феномен сучасності	15	2	2			11	15	1	1			13
Тема 2. Становлення й розвиток наукової методології	15	2	2			11	15					15
Тема 3. Теоретико-методологічні основи розвитку наукового дослідження	15	3	3			9	15	1	1			13
Усього годин за 1 семестр	45	7	7			31	45	2	2			41
2-й семестр												
Тема 4. Особливості наукової реконструкції державно-управлінського процесу	25	4	2			19	25	2	1			22
Тема 5. Застосування загальнонаукових методологій до пізнання проблем публічного управління	25	6	3			16	25					25
Тема 6. Основні характеристики наукового дослідження проблематики публічного управління	25	4	2			19	25	2	1			22
Усього годин за 2 семестр	75	14	7			54	75	4	2			69
Усього	120	21	14			85	120	6	4			110

6 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

6.1 Теми практичних занять у 1 семестрі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Форма навчання	
		денна	заочна
1	Наука як духовно-практичний феномен сучасності	2	1
2	Становлення й розвиток наукової методології	2	
3	Теоретико-методологічні основи розвитку наукового дослідження	3	1
	Разом	7	2

6.2 Теми практичних занять у 2 семестрі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Форма навчання	
		денна	заочна
1	Особливості наукової реконструкції державно-управлінського процесу	2	1
2	Застосування загальнонаукових методологій до пізнання проблем публічного управління	3	
3	Основні характеристики наукового дослідження проблематики публічного управління	3	1
	Разом	7	2

7 САМОСТІЙНА РОБОТА

7.1 Самостійна робота у 1 семестрі

№ з/п	Стислий опис змісту самостійної роботи	Кількість годин	
		Форма навчання	
		денна	заочна
1	Поняття науки, її класифікація та значення на сучасному етапі розвитку людства. Основні закономірності та проблеми у розвитку науки. Комплекс основних характеристик дослідження (методологія дослідження; організація дослідження; ресурси дослідження; об'єкт і предмет дослідження; результат дослідження; ефективність дослідження). Дослідження як функція управління.	5	7
2	Методологічний апарат дослідження: формулювання і розпізнавання проблеми; вибір та формулювання теми дослідження; обґрунтування її актуальності; визначення предмета та об'єкта дослідження; постановка й формулювання мети дослідження; побудова гіпотези, визначення задач дослідження; розробка підходів щодо вирішення проблеми; визначення та формулювання орієнтирів та обмежень, вибір методів дослідження.	5	7
3	Сутність поняття "метод дослідження". Емпіричні методи дослідження: методи спостережень (прямих і непрямих) та методи експериментів (реальних, модельних і розумових). Розумово-логічні методи дослідження: методи дедукції та індукції. Основні закони формальної логіки: тотожності, суперечності, виключення третього і закон достатньої підстави. Методи морфологічного аналізу як поєднання методів класифікації і узагальнення. Полеміка як метод дослідження.	5	7
4	Поняття "програма дослідження". Основні складові програми дослідження: обґрунтування актуальності теми, розгорнута характеристика цілей і задач дослідження; викладення гіпотези, мотивування вибору методів та об'єктів дослідження, забезпечення дослідження ресурсами, передбачуваний результат і ефективність дослідження. План дослідження як інструмент реалізації програми і розв'язання проблеми. Основні принципи планування дослідження. Види планів дослідження: індивідуальний, робочий, план-проспект.	5	7
5	Сутність поняття "організація дослідження". Технологічні схеми проведення дослідження: лінійна, циклічна, паралельна, технологія раціонального розгалуження дослідження, адаптивного типу, послідовних змін якості діяльності, випадкового пошуку, технологія критеріального коригування (алгоритм дослідження). Організаційно-технологічні принципи ефективної побудови дослідницької діяльності.	5	6
6	Етапи організації роботи з фактичною інформацією: встановлення потреби в інформації, отримання, нагромадження інформації, обробка інформації, подання інформації. Співвідношення понять факту і інформації. Принципи відбору фактів. Передумови забезпечення ефективності інформації. Показники якості інформації. Порядок обробки накопиченого матеріалу: упорядкування, розчищення матеріалу, систематизація виписок, відсікання надмірної інформації, розробка таблиць; обдумування та розробка системи викладення дослідження, формування висновків, положень; перевірка висновків та узагальнень; виявлення невирішених питань.	6	7
	Разом	31	41

7.2 Самостійна робота у 2 семестрі

№ з/п	Стислий опис змісту самостійної роботи	Кількість годин	
		Форма навчання	
		денна	заочна
1	Прийоми узагальнення матеріалу: групування даних, порівняння, аналогії, узагальнюючі економічні показники, середні величини, відносні величини. Таблиці: прості, групові, комбінаційні. Графічні прийоми представлення інформації: графічні схеми, гістограми, діаграми, номограми. Характеристика основних видів теоретичного узагальнення: висновки, формулювання понять, визначення наукових категорій, виявлення тенденцій, законів, створення теорії.	11	14
2	Види проектних рішень (технічні, організаційні, структурні, інформаційні, методичні, науково-дослідницькі) та форми їх подання. Основні методичні підходи до визначення ефекту від розробки і реалізації проектних рішень: системний, комплексний. Класифікація видів дипломних рекомендацій. Види ефекту та оцінок проектних рекомендацій. Орієнтовний зв'язок видів проектних рішень з видами ефекту. Обґрунтування вибору методу оцінки та системи показників оцінки ефекту від проектних рішень.	10	13
3	Види наукової продукції та їх зміст: огляд, реферат, науковий звіт, доповідь на наукову тему, тези доповіді, стаття, рецензія, монографія, брошура, учбовий посібник, дисертація, курсова робота, дипломна робота. Композиційна структура та загальні правила оформлення курсових і дипломних робіт.	11	14
4	Спеціальні функціональні синтаксичні засоби як найважливіший засіб вираження логічних зв'язків. Термінологія та фразеологія наукової прози. Особливості наукової мови, що впливають на мовностилістичне оформлення дослідження. Якості, що визначають культуру наукової мови: смислова точність, ясність, стислість. Правила етики цитування і використання матеріалів.	11	14
5	Фактори дослідницького потенціалу управління: методологічної готовності, наявності і структури ресурсів, організаційних можливостей. Основні принципи забезпечення ефективності досліджень. Принципи і класифікація оцінок дослідження. Поняття показника і критерію ефективності. Вимоги до показників. Критерії ефективності діяльності дослідника та групи дослідників. Етапи впровадження наукових досліджень в практику. Захист інтелектуальної власності в Україні.	11	14
	Разом	54	69

8 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Навчальної програмою передбачено індивідуальні завдання у вигляді контрольних робіт у 1 та 2 семестрах для заочної форми навчання. Методичні вказівки щодо виконання і варіанти початкових даних до контрольної роботи надаються у методичному забезпеченні до дисципліни.

9 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На лекціях застосовується пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: зорганізується сприймання та усвідомлення інформації з візуальним супроводженням навчального процесу (комп'ютерних презентацій). Використовується декілька типів лекцій.

Інформаційні лекції, що розкриває сутність теми у відповідності до навчально-тематичного плану. Лекції візуалізації, що включають усну інформацію, перетворену у візуальну форму у вигляді таблиць, схем, слайдів, рисунків. Лекції проблемні за змістом, в яких розглядається ще не розв'язана до кінця наукова проблема, і лекції проблемні по побудові, коли лектор не пропонує відразу готових істин, а створює проблемну ситуацію, зіштовхує слухачів з пізнавальними суперечностями і тим самим порушує активне мислення студентів, направлене на пошук істини, стимулює їх пізнавальні інтереси, духовні прагнення і запити. Повноцінна проблемна лекція звичайно сполучає в собі ці сторони, в ній ставляться важливі, вузлові проблеми курсу, і ці проблеми розглядаються так, що розкриваються внутрішні суперечності об'єктів, виникають і долаються пізнавальні утруднення, проводяться зіставлення, оцінка і вибір варіантів.

Аналіз ситуаційних вправ (аналіз конкретних ситуацій) – глибоке та детальне дослідження реальної або імітованої ситуації. Аналіз конкретних ситуацій на основі застосування творчого підходу до вирішення практичної ситуації. Різновидом методу аналізу конкретних ситуацій є ситуаційна вправа та метод ситуаційного аналізу (метод аналізу кейсів)

Метод аналізу кейсів – найбільш прийнятна інтерактивна технологія для короткострокового навчання менеджерів. У більшості випадків при використанні методу кейсів учасникам навчання надають короткий запис набору обставин, що можуть ґрунтуватися на реальній або уявлюваній ситуації. Ця інформація може бути викладена в документальній формі (наприклад повідомлення) чи представлена за допомогою вербальних чи візуальних засобів (таких як відео, показ слайдів). У залежності від складності цих задач метод буде чи застосовуватися у виді короткої вправи на 30-60 хвилин, чи в більш розгорнутому виді. Метод не вимагає великих матеріальних чи тимчасових витрат і припускає варіантність навчання. Метод аналізу кейсів допускає вибір і застосування у його рамках практично необмеженої кількості різних форм проведення аудиторного обговорення сюжету і самостійної роботи студентів у їх комбінації – залежно від особливостей студентської аудиторії, індивідуальності викладача, технічної забезпеченості. Різні форми розгляду кейсу (обговорення у групі, у міні-групах, фрагментарне використання рольових ігор, методу мозкового штурму, різноманітні форми презентації) сприяють формуванню широкого спектра професійно значущих умінь і здібностей студентів.

При виборі методу навчання завжди звертається увага на певні фактори:

- орієнтація заняття на засвоєння нових знань чи на перевірку і корекцію знань, умінь та навичок. Так, на практичних заняттях, більше орієнтованих на засвоєння нових знань, використовуються бесіди, доповіді студентів з аналізом їх змісту, а практичні заняття, спрямовані на перевірку і корекцію знань, умінь та навичок, передбачають використання вправ, тестових завдань, проведення "термінологічних" диктантів;

- особливості змісту і структури навчального матеріалу. Наприклад, якщо матеріал об'ємний, новий, складний для засвоєння, то використовується лекція, розповідь, опорні конспекти з коментарем викладача. За умови, що матеріал невеликий за обсягом і доступний для самостійного вивчення студентами, обирається підготовка студентами рефератів, метод прес-конференції, обговорення вивченого в групах тощо). Для творчого осмислення теми, розвитку критичного мислення студентів використовується дидактичні ігри;

- обсяг часу, відведеного на засвоєння матеріалу. Там, де обсяг часу обмежений, перевага надається звичайній, а не проблемній лекції, розповіді, а не дискусії, репродуктивним методам, а не дидактичній грі, тому що є ризик не встигнути глибоко і різнобічно висвітлити тему;

- психологічні особливості студентів, рівень загальної підготовленості академічної групи. У групах, де рівень підготовленості не дуже високий, проблемні методи використовуються рідше, ніж у підготовленій групі;

- черговість навчального заняття за розкладом. Поточний контроль та захист курсових робіт не проводяться на останніх парах, коли студенти втомлені, а увага розконцентрована.

Для самостійного вивчення матеріалів курсу студенти використовують методичне забезпечення, яке розміщене на сайті Центру дистанційного навчання університету (<http://moodle.snu.edu.ua/>), доступ до якого провадиться через Інтернет.

10 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

В освітньому процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний та підсумковий контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги здобувачам вищої освіти, коригування навчального процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах занять у вигляді короткочасних аудиторних контрольних робіт, електронного тестування на сайті дистанційного навчання і домашніх контрольних робіт для заочної форми навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується для коригування методів і засобів навчання, а також для планування самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю - письмова, зміст і структура екзаменаційних білетів (тестових завдань) визначені рішенням кафедри. Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль, надається у додатку А.

11 РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Використовується 100-бальна накопичувальна система.

Таблиця 11.1- Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма, 1 семестр

Тема 1	Тема 2	Тема 3	Своєчасне виконання завдань для самостійної роботи	залік	Сума
до 20	до 20	до 20	до 20	до 20	100

Таблиця 11.2- Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма, 2 семестр

Тема 1	Тема 2	Тема 3	Своєчасне виконання завдань для самостійної роботи	залік	Сума
до 20	до 20	до 20	до 20	до 20	100

Таблиця 11.3- Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма, 1 семестр

Результати виконання практичних завдань	Своєчасне виконання завдань для самостійної роботи	Виконання індивідуального завдання	залік	Сума
до 20	до 30	до 30	до 20	100

Таблиця 11.4- Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма, 2 семестр

Результати виконання практичних завдань	Своєчасне виконання завдань для самостійної роботи	Виконання індивідуального завдання	залік	Сума
до 20	до 30	до 30	до 20	100

Таблиця 11.5-Шкала оцінювання національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни "Методологія системного підходу та наукових досліджень" (для магістрів) / Укл. Є.І. Овчаренко, Д.Ю. Дрожжин, Е.Н. Коренєв. – Сєверодонецьк: Вид-во Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, 2019. – 20 с.

13 ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ВИВЧЕННЯ ДАНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Для вивчення дисципліни необхідні базові знання з філософії, логіки та організації науково-дослідної роботи студента.

14 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Артемчук Г.І. Методика організації науково-дослідної роботи: Навч. посіб. для студ. та викл. ВНЗ, Київ. держ. лінгв. ун-т. / Г.І. Артемчик, В.М. Курило, М.П. Кочерган. — К.: Форум, 2000. — 270 с.
2. Баскаков А. Я. Методология научного исследования : учеб. пособие /А.Я. Баскаков, Н. В. Туленков. – К. : МАУП, 2004. – 216 с.
3. Белый И.В., Власов К.П., Клепиков В.Б. Основы научных исследований и технического творчества. – Харків: Вища школа, 1989. – 200 с.
4. Білуха М.Т. Основы научных исследований. – К.: Вища школа, 1997. – 271 с.
5. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л., Методологія наукових досліджень Навч. посібник. Вид. Центр навчальної літератури, - К.: - 212 с.
6. Жеребкін В.Є. Логіка: Підручник. – 4-те вид., випр. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001. – 255 с.
7. Закин Я.Х., Рашидов Н.Р. Основы научного исследования. – Ташкент: Укитувчи, 1979. – 182 с.

8. Кашуба М. В. Петровський П. М. Методологія сучасного наукового дослідження у сфері державного управління: Навчальний посібник. – Львів: ЛІДУ НАДУ, 2006. – 96 с.
9. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник / Н.М. Краус. – Полтава: Оріяна, 2012. – 183 с.
10. Кринецкий И.И. Основы научных исследований. – К.: Вища школа, Головное изд-во, 1981. – 207 с.
11. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
12. Кустовська О.В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій / О.В. Кустовська. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 124 с.
13. Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т. А. Основы научных исследований: Учеб. пособие / Под ред. А.А. Лудченко. – 2-е изд., стер. – К.: О-во "Знання", КОО, 2001. – 113 с.
14. Основы методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів, ад'юнктів: рек. МОНУ/ А.Є.Конверський, В.І. Лубський, Т.Г. Горбаченко, В.А.Бугров; за ред. А. Є.Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
15. Петровський П. М. Гуманітарна парадигма в системі державного управління. – Львів: Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2008. – 252 с.
16. Петровський П. М. Гуманітарний ресурс демократизації державного управління України: теоретико-методологічний аспект. – Львів: Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2012. – 212 с.
17. Пилипчук М. І. Основы научных исследований / М. І.Пилипчук, А. С. Григорьев. – К. : Знання, 2007. – 270 с.
18. Політична наука: Методи дослідження : підручник / [О.А. Габріелян та ін.] ; за ред. О.А. Габріеляна. – К.: Видавничий центр "Академія", 2012. – 320 с.
19. Приходько П.Т. Азбука исследовательского труда. – Новосибирск: Наука, 1979. – 95с.
20. Сиденко В.М., Грушко И.М. Основы научных исследований. – Харків: Вища школа, 1979. – 200 с.
21. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: Підручник / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. – К.: Знання, 2007. – 317 с.
22. Сытник В.Ф. Основы научных исследований. – К.: Вища школа, Головное изд-во, 1978. – 182 с.
23. Философия науки. Хрестоматия / Отв. ред. Л.А. Микешина. – М.: Прогресс-Традиция, 2005. – 992 с.
24. Цехмістрова Г.С. Основы научных исследований : Навчальний посібник / Г.С. Цехмістрова - Київ: Видавничий Дім "Слово", 2003. – 240 с.
25. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнкою. — 4-те вид., перероб. і доп. — К.: Знання-Прес, 2004. — 307 с.

Додаткова література:

26. Бітем Дейвід. Визначення і вимірювання демократії. – Львів: Літопис, 2005. – 318 с.
27. Дейк Т. А. ван. Язык. Познание. Коммуникация / Т. А. ван Дейк. – М. : БГК, 2000. – 380 с.
28. Декарт Р. Рассуждение о методе, чтобы верно направлять свой разум и отыскивать истину в науках // Декарт Р. Сочинения : в 2 т. Т. 1 : пер с лат. и франц. / сост., ред., вступ. ст. В. В. Соколова / Рене Декарт. – М. : Мысль, 1989. – С. 250–296.
29. Добров Г. М. Наука о науке – 3-е изд., доп. и перер. –К.: Наук. думка, 1998.
30. Квіт С. М. Герменевтика: [навч. посібник] / С.М. Квіт. – К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2005. – 42 с.
31. Коротков Э.М. Исследование систем управления – М.: ООО Издательско-консалтинговая компания "ДеКА", 2000. – с.288.
32. Макаров М. Л. Основы теории дискурса / Макаров М. Л. – М. : ИТДКГ "Гнозис", 2003. – 312 с.
33. Рікер П. Ідеологія та утопія : пер. з англ. / Поль Рікер. – К. : Дух і Літера, 2005. – 386 с.

34. Фукуяма Френсис. Великий крах. Людська природа і відновлення соціального порядку. – Львів: Кальварія, 2005. - 380 с.
35. Эхо Ю. Письменные работы в вузах. Практическое руководство для всех, кто пишет дипломные, курсовые, контрольные, доклады, рефераты, диссертации. – 3-е изд. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 127 с.
36. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради / Автор-упорядник Л.А. Пономаренко, доктор технічних наук, професор. – К.: Редакція "Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України", Видавництво "Толока", 2001. – 80 с.

15 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>
2. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodlesti.snu.edu.ua/>

Додаток А

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

Питання для контролю засвоєння теоретичних знань:

1. Організаційна структура науки в Україні
2. Класифікація наук
3. Підготовка наукових кадрів
4. Науково-дослідницька робота студентів у вищій школі
5. Поняття про методологію та метод наукового дослідження
6. Типологія методів наукового дослідження.
7. Вибір напрямку наукового дослідження та етапи НДР.
8. Поняття наукової проблеми.
9. Поняття теми дослідження та її формулювання
10. Визначення предмета та об'єкта дослідження
11. Порядок здійснення наукового дослідження. Етапи НДР
12. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.
13. Загальна характеристика інформації
14. Види джерел інформації
15. Комп'ютерні технології пошуку інформації.
16. Проведення теоретичних досліджень. Сутність, мета, завдання та етапи теоретичних досліджень.
17. Методи теоретичних досліджень
18. Сутність, мета, функції наукового експерименту.
19. Використання математичних методів у дослідженнях
20. Класифікація експериментів
21. Методологія експериментальних досліджень
22. Впровадження результатів наукових досліджень
23. Мова та стиль наукової роботи
24. Апробація та оприлюднення результатів наукового дослідження
25. Ефективність наукових досліджень
26. Організація роботи в науковому колективі
27. Впровадження та ефективність наукових досліджень
28. Наукові колективи як особливі структури в науці
29. Наукова організація та гігієна розумової праці
30. Особливості управління конфліктами у науковому колективі
31. Наукові школи та їх роль у науці
32. Критерії науковості та особливості їх застосування у сфері публічного управління.
33. Функції науки у сучасному суспільстві.
34. Методологія: становлення та значення.
35. Основні методології сучасності.
36. Суть та особливості прояву методологічної культури управління.
37. Співвідношення методології, парадигми та методу.
38. Роль категорій в науці, основні категорії наукового дослідження.
39. Основні характеристики наукового дослідження.
40. Особливості наукового дослідження як творчого процесу. Евристика.
41. Основні форми наукового знання.
42. Роль проблеми, гіпотези та ідеї у науковому дослідженні.
43. Емпіричний рівень дослідження, його методи та особливості їх використання для дослідження сфери управління.
44. Факт, методи його встановлення та специфіка використання в процесі публічного управління.
45. Особливості теоретичного рівня наукового дослідження.

46. Особливості теорії як форми знання. Теорія та доктрина.
47. Методи теоретичного дослідження, можливості їх використання для дослідження управлінських процесів.
48. Загальнонаукові методи дослідження та особливості їх застосування у менеджменті.
49. Людський (суб'єктивний) чинник та особливості його врахування у дослідженні управлінських процесів.
50. Специфіка публічного управління як об'єкту і предмету дослідження.
51. Основні види опрацювання інформаційних джерел.
52. Особливості реферативного викладу матеріалу.
53. Особливості науки як соціального явища та сфери діяльності.
54. Основні віхи розвитку науки.
55. Функції науки в управлінні суспільними процесами.
56. Співвідношення методології та методу пізнання.
57. Роль категорій в науці, основні категорії наукового дослідження.
58. Основні характеристики наукового дослідження.
59. Особливості наукового знання з публічного управління.
60. Врахування особистісних чинників дослідника в науковому пошуку.
61. Форми реалізації державно-управлінського знання – рішення, концепція, стратегія, програма.
62. Основи наукової полеміки, її коректні й некоректні методи.
63. Проблема конфіденційності знання та моральної відповідальності дослідника.
64. Сутність і форми прояву науково-методологічної культури.
65. Принцип системності та методика його реалізації при дослідженні соціально-управлінських процесів.
66. Природа людського, суб'єктивного чинника та особливості його врахування у процесі дослідження державно-управлінських процесів.
67. Форми становлення нового знання - проблема, гіпотеза, ідея, нова теорія.

Питання для контролю ступеня набуття практичних навичок:

1. Опишіть особливості використання загальнонаукових методів у дослідженнях.
2. Встановіть взаємозв'язок між темою наукового дослідження та наукової проблеми.
3. Наведіть приклад формулювання об'єкту наукового дослідження (тема довільна).
4. Встановіть роль загальнонаукового методу "аналіз" у дослідженнях.
5. Надайте загальну характеристику практичної значущості наукового дослідження.
6. Розкрийте сутність методологічного принципу розвитку.
7. Наведіть приклад формулювання мети та задач наукового дослідження и (тема довільна).
8. Встановіть роль загальнонаукового методу "класифікація" у дослідженнях в галузі соціальної роботи.
9. Розкрийте сутність методологічного принципу детермінізму.
10. Наведіть приклад аргументації актуальності теми наукового дослідження (тема довільна).
11. Розкрийте сутність методологічного принципу об'єктивності.
12. Наведіть приклад формулювання теми наукового дослідження, яка впливає з наявності конкретної соціально-психологічної проблеми школяра – залежність від комп'ютерних ігор.
13. Встановіть роль загальнонаукового методу "дедукція" у дослідженнях.
14. Здійсніть порівняльний аналіз понять "предмет науки" та "об'єкт наукового дослідження".
15. Наведіть приклад формулювання мети та завдань наукового дослідження (тема довільна).
16. Наведіть приклад алгоритму проведення формульованого експерименту у науковому дослідженні.
17. Опишіть вимоги до дослідницької компетентності студентів як майбутніх спеціалістів.
18. Наведіть приклад алгоритму проведення констатувального експерименту у науковому дослідженні.
19. Визначте структурні елементи дипломної роботи як різновиду наукового дослідження.

20. Наведіть приклад формулювання гіпотези у відповідності до предмету наукового дослідження (тема довільна).
21. Розкрийте особливості наукових методів обробки та інтерпретації отриманих у дослідженні даних.
22. Наведіть приклад формулювання висновків у відповідності до завдань наукового дослідження (тема довільна).
23. Розкрийте особливості організації викладу результатів наукового дослідження.
24. Наведіть приклад формулювання предмету та відповідної йому мети наукового дослідження (тема довільна).
25. Зазначте особливості формування комплексу дослідницьких методик для збору емпіричних даних.
26. Наведіть приклади різних способів подання даних у науковому дослідженні (тема довільна).
27. Розкрийте особливості науково-дослідної роботи студентів.
28. Наведіть приклад презентації результатів наукового дослідження (тема довільна).
29. Опишіть особливості наукового пізнання.
30. Наведіть приклад формування комплексу дослідницьких методик наукового дослідження (тема довільна).
31. Розкрийте сутність поняття "науковий метод".
32. Розкрийте сутність основних етапів наукового дослідження.
33. Зазначте основні елементи програми наукового дослідження.
34. Опишіть особливості оформлення додатків як частини наукової роботи.
35. Розкрийте сутність методології як науки про методи.
36. Опишіть основні вимоги до оформлення наукової роботи.
37. Наведіть приклад унаочнення результатів наукового дослідження (тема довільна).
38. Визначте основні філософські методи наукового дослідження.
39. Зазначте технологію роботи з гіпотезою у науковому дослідженні.
40. Розкрийте сутність вимог до оформлення наукових робіт.
41. Опишіть особливості формулювання висновків у науковій роботі.
42. Поясніть зміст основних методологічних принципів організації наукового дослідження.
43. Перелічіть основні елементи вступу як розділу дипломної роботи.
44. Розкрийте сутність наукових законів.
45. Опишіть критерії визначення актуальності теми наукового дослідження.
46. Наведіть приклад подачі даних наукового дослідження (тема довільна) описово та у вигляді таблиці. Поясніть доцільність застосування кожного різновиду.
47. Зазначте основні відмінності між науковою теорією, науковою парадигмою та науковою концепцією.
48. Розкрийте взаємозв'язок теми наукового дослідження та його предмету.
49. Наведіть приклад формулювання практичної цінності наукового дослідження (тема довільна).
50. Зазначте логіку формулювання завдань наукового дослідження.
51. Перелічіть основні елементи "науковості" дипломної роботи.
52. Здійсніть порівняльний аналіз понять "предмет науки" та "предмет наукового дослідження".
53. Наведіть приклад обґрунтування методологічної основи наукового дослідження (тема довільна).
54. Наведіть приклад використання методу типологізації у науковому дослідженні (тема довільна).
55. Опишіть взаємозв'язок методології, методологічних принципів, методів та методик наукового дослідження.
56. Надайте загальну характеристику гіпотези наукового дослідження.